

Ewa Jasińska

Uwarunkowania kryzysu gospodarczego w organizacji na tle procesów globalizacyjnych

Problemy Zarządzania, Finansów i Marketingu 17, 9-20

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

EWA JASIŃSKA

Uniwersytet Szczeciński

**UWARUNKOWANIA KRYZYSU GOSPODARCZEGO
W ORGANIZACJI
NA TLE PROCESÓW GLOBALIZACYJNYCH**

Wprowadzenie

Kryzys gospodarczy zbiegł się z kryzysem finansowym, z jakimi światowa gospodarka nie borykała się od czasów drugiej wojny światowej. 15 września 2008 roku amerykański bank inwestycyjny Lehman Brothers ogłosił bankructwo, co nie tyle zapoczątkowało globalny kryzys gospodarczy, ile stało się jego symbolem. Dzień ten zyskał na całym świecie miano „czarnego poniedziałku”. Choć bankructwo Lehman Brothers nie miało bezpośredniego wpływu na ogólnoświatowe załamanie się rynków, jest ono kojarzone z zamrożeniem decyzji inwestycyjnych, spadkiem produkcji przemysłowej oraz z zahamowaniem globalnego obrotu handlowego. Lehman Brothers był jednym z największych i najstarszych banków amerykańskich. Bankiem, który przetrwał nawet wielki kryzys gospodarczy lat trzydziestych ubiegłego wieku. Jego bankructwo wywołało ogólnoświatową panikę, która pociągnęła za sobą znacznie większe reperkusje dla globalnej gospodarki niż kryzys naftowy czy utrata kontroli nad inflacją w połowie lat siedemdziesiątych XX wieku.

Przedmiotem niniejszego opracowania jest wskazanie wpływu globalnego kryzysu gospodarczego na funkcjonowanie organizacji (przedsiębiorstw i instytucji).

1. Uwarunkowania funkcjonowania organizacji

Organizacja to wyodrębniony z otoczenia, uporządkowany wewnętrznie i wzajemnie ze sobą powiązany zbiór elementów¹. Sposób powiązania elementów organizacji determinuje jej strukturę. Organizacje są efektem zachodzących zmian cywilizacyjnych. Ukształtowane zostały jako rezultat rozwoju procesu wytwórczego, stosunków ekonomicznych oraz nieustannie zachodzących zmian politycznych, społecznych czy prawnych. Zróżnicowane formy funkcjonowania oraz zmiany wynikające z niestabilności warunków gospodarowania przede wszystkim są determinowane przez otoczenie.

W literaturze przedmiotu jest wiele definicji otoczenia, najogólniej jest ono określane jako ogół warunków funkcjonowania i wzajemne na siebie oddziaływanie różnych organizacji. Otoczenie nie tylko narzuca ograniczenia, ale stwarza szanse i wpływa na rozwój². Najczęściej jest ono dzielone na bliższe i dalsze. Bliższe definiowane jest jako wszystko to, z czym organizacja ma bezpośrednią styczność, na przykład odbiorcy, dostawcy, konkurencja, instytucje finansujące, a więc elementy, które oddziałują na organizację, a jednocześnie organizacja ma możliwość oddziaływania na nie. Dotyczy to przede wszystkim otoczenia zewnętrznego o charakterze celowym, to jest otoczenia konkurencyjnego organizacji. Dalsze otoczenie to, z kolei, te elementy, które oddziałują na organizację, natomiast ona sama nie ma na nie wpływu lub jej wpływ jest mocno ograniczony. Dotyczy to przede wszystkim elementów otoczenia zewnętrznego o charakterze ogólnym, jak sytuacja społeczna kraju, model gospodarki, stopa bezrobocia, tempo i poziom inflacji, wysokość stóp procentowych, wielkość produktu krajowego brutto, ogólna koniunktura czy system prawny³. Według J.P. Thommena otoczenie można rozpatrywać w następujących środowiskach⁴:

- naturalnym,
- społecznym,
- technologicznym,
- ekonomicznym.

¹ A. Peszko, *Podstawy zarządzania organizacjami*, UWN-TAGH, Kraków 2002, s. 39.

² J. Bruzda, S. Marek, *Otoczenie przedsiębiorstwa*, w: *Elementy nauki o przedsiębiorstwie*, red. S. Marek, Fundacja na rzecz Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2001, s. 69.

³ *Ibidem*, s. 93.

⁴ F. Bławat, *Determinanty wzrostu małych i średnich przedsiębiorstw*, w: *Przetrwanie i rozwój małych średnich przedsiębiorstw*, red. F. Bławat, Gdańsk 2004, s. 40.

Zewnętrznym czynnikiem otoczenia organizacji jest środowisko naturalne, które – w zależności od profilu działalności – może determinować jej rozwój lub też ograniczać wzrost (ograniczenia związane ze środowiskiem naturalnym i jego ochroną). Środowisko społeczne to element otoczenia, na który składają się system socjalno-kulturowy oraz system polityczno-prawny, obejmujący między innymi zewnętrzną i wewnętrzną politykę państwa, sposób sprawowania władzy, stopień ingerencji czynników politycznych w życie społeczne czy procesy legislacyjno-prawne. W otoczeniu technologicznym znajdziemy odzwierciedlenie zmian zachodzących w różnych branżach czy całych gałęziach gospodarki, a także zasoby wiedzy technicznej. Zmiany te powodują powstawanie nowych technologii, sposobów ich wykorzystania, i najczęściej mają miejsce w dziedzinie informacji, telekomunikacji i elektronice⁵. Otoczenie ekonomiczne odzwierciedla ogół stanu gospodarki, jak planowane i osiągnane wielkości produktu krajowego brutto, przewidywaną stopę bezrobocia, wzrost cen towarów i usług, oprocentowanie kredytów, kursy walut, skłonność do oszczędzania i konsumpcji. Wszystkie zatem procesy zachodzące na rynku mają swoje odzwierciedlenie w działalności organizacji, która winna je obserwować, analizować, interpretować, a niekiedy nawet wyprzedzać. Od właściwej interpretacji zmian zachodzących w otoczeniu organizacji uzależniona jest trafność podejmowanych decyzji i szybkość reakcji na nieustannie zachodzące zmiany, a w konsekwencji przetrwanie organizacji. Organizacje muszą więc być systemami adaptującymi się do zachodzących przemian.

2. Organizacja w dobie globalizacji

W literaturze nie znajdziemy jednoznacznej, ogólnie obowiązującej definicji globalizacji. Anna Zaorska, twierdzi, że „globalizacja stanowi wyższy, bardziej zaawansowany i złożony etap procesu umiędzynarodowienia działalności gospodarczej. Proces ten, rozumiany ogólnie jako rozszerzanie działalności krajowych przedsiębiorstw za granicą, został zapoczątkowany na większą skalę w XIV wieku, wraz z rozwojem zamorskiej działalności przez kompanie handlowe”⁶. Herbert Giersch określił to zjawisko prościej. Twierdzi on, iż globaliza-

⁵ *Ibidem*, s. 42.

⁶ A. Zorska, *Ku globalizacji? Przemiany w korporacjach transnarodowych i w gospodarce światowej*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1998, s. 14.

cja to procesy ekonomiczne ze skutkami politycznymi⁷. W literaturze przedmiotu znajdziemy różne opinie dotyczące znaczenia tego terminu, różnie też interpretowany jest początek procesów globalizacyjnych. Przyjmuje się, że globalizacja dzieli się na etapy, z których dwa pierwsze świat ma już za sobą. Obecnie mamy do czynienia z trzecim. Znaczący przedmiot twierdzą, że czeka nas jeszcze czwarty, który zapoczątkował rozpad Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich. O tym, jakże znaczącym dla gospodarki światowej wydarzeniu, Milton Friedman, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie ekonomii, wypowiedział się następująco: „Jesteśmy obecnie świadkami naprawdę uderzających przemian. Z jednej strony chodzi mi o rewolucję w zakresie technologii, a z drugiej o rewolucję polityczną – upadek Związku Radzieckiego i wywalczenie sobie niepodległości przez kraje będące dotąd jego satelitami. Obie przemiany prowadzą w efekcie do tego, co nazywa się globalizacją gospodarki. Notabene jest to termin, którego nie znoszę. Obie rewolucje doprowadziły do sytuacji, w której producent może wytwarzać swój produkt gdziekolwiek na świecie, sprzedawać go tam, gdzie mu się podoba, wykorzystywać w procesie produkcyjnym zasoby któregośkolwiek państwa i mieć swoją siedzibę gdziekolwiek na świecie. Nie ma zatem sensu mówić, że dany produkt jest krajowy”⁸. Wypowiedź ta odzwierciedla obraz współczesnej, globalnej gospodarki, w której czynniki produkcji, jak bogactwa naturalne, kapitały, technologie, siła robocza, produkty i usługi, krążą po całym świecie. W gospodarce kapitalistycznej oznacza to możliwość wykonania każdego komponentu i każdej czynności, w takim miejscu na kuli ziemskiej, gdzie jest to najtańsze, a także sprzedanie produktu lub usługi tam, gdzie ceny i zyski będą najwyższe⁹. Nasilenie się wszelkiego rodzaju przepływów między organizacjami, w szczególności informacji i strumieni finansowych, spowodowało, że współczesne rynki funkcjonują jak system naczyń połączonych, działając jako składniki jednego, dużego mechanizmu rynkowego. Spowolnienie gospodarki, recesja czy kryzys w kraju X może rzutować na bilans handlowy państwa Y.

⁷ H. Giersch, *Das Jahrhundert der Globalisierung*, „Frankfurter Allgemeine Zeitung” z 11.01.1997.

⁸ *Ewolucja współczesnej makroekonomii z perspektywy monetarnej*, wywiad z prof. Miltonem Friedmanem, „Journal of Economic Studies” 1997, Vol. 24, No. 4 (przedruk: „Gospodarka Narodowa” 1998, nr 10).

⁹ L.C. Thurow, *Przyszłość kapitalizmu*, Wydawnictwo Dolnośląskie, Wrocław 1999, s. 200 i 157.

3. Kryzys gospodarczy w organizacji

Pojęcie „kryzys” pochodzi od greckiego słowa *crisis* oznaczającego przełom, przesilenie, punkt zwrotny, moment rozstrzygający. W literaturze nauk społecznych znajdziemy między innymi definicję kryzysu politycznego, rządowego, państwa, wartości, międzynarodowego czy gospodarczego. Kryzys to podejmowanie decyzji, dokonywanie wyborów, zmaganie się i walka pod presją czasu¹⁰. W aspekcie ekonomicznym można go definiować jako zahamowanie wzrostu gospodarczego, kolejną fazę cyklu koniunkturalnego, której charakterystyczną cechą jest znaczne i gwałtowne zmniejszenie produkcji, realnych dochodów społeczeństwa i wzrost stopy bezrobocia. Kryzys jest zatem sytuacją realnego zagrożenia podstawowych celów i interesów organizacji oraz grup społecznych. To także możliwe zagrożenie praw i swobód obywatelskich, wywołujące negatywne skutki dla życia lub mienia¹¹. Początek kryzysu utożsamiany jest najczęściej z konkretnym wydarzeniem bezpośrednio wywołującym sytuację kryzysową.

Obecny kryzys gospodarczy, stanowiący koniec cyklu gospodarczego opartego na wroście gospodarczym zasilanym kredytami (co miało miejsce przede wszystkim w Stanach Zjednoczonych) oraz kapitale państw intensywnie się rozwijających (głównie Chin), dla przeciętnego obywatela jest następstwem upadku – we wrześniu 2008 roku – amerykańskiego banku inwestycyjnego Lehman Brothers. To spektakularne bankructwo, ogłoszone w poniedziałek 15 września, stanowi swoisty symbol końca pewnego dotychczasowego, iluzorycznego modelu funkcjonowania niemal wyłącznie na kredyt, według którego żyły gospodarstwa domowe, przedsiębiorstwa, a nawet niektóre państwa. Na skutek tych wydarzeń liberalna polityka gospodarcza wydaje się w tym momencie całkowicie nieefektywna, polityka monetarna zaś okazała się, że ma ograniczone możliwości oddziaływania.

Trwający kryzys wywołuje wiele dyskusji, których kierunek się jednak zmienił. Pojawiają się w niej głosy, że liberalna polityka i minimalizacja roli państwa były działaniami mocno chybionymi. Dziś za główne przyczyny kryzysu, między innymi w takich krajach jak Polska, uważa się nierównowagę podziału wartości dodanej, bardzo wysoki poziom rentowności kapitału, prywa-

¹⁰ R. Smolski, E.H. Stadtmüller, *Słownik encyklopedyczny. Edukacja obywatelska*, Wydawnictwo Europa, Wrocław 1999, s. 73.

¹¹ M. Łuczak, *Ryzyko i kryzys w zarządzaniu przedsiębiorstwem*, Wyższa Szkoła Ekonomiczna, Warszawa 2003, s. 115.

tyzację systemu emerytalnego i systemu ochrony zdrowia, zbyt liberalne podejście do systemu kredytowego, w szczególności w odniesieniu do kredytów walutowych, brak zachęt do oszczędzania, silne zachęty do zadłużania gospodarstw domowych. W tej sytuacji nawet takie autorytety, jak Martin Wolf – główny ekonomista „Financial Times” – zadaje pytanie: *We are all Keynesians now*¹². John Maynard Keynes w książce z 1936 roku *Ogólna teoria zatrudnienia, procentu i pieniądza* zakwestionował niektóre z fundamentalnych zasad ekonomii. W wątpliwość podał przede wszystkim to, czy mechanizm rynkowy potrafi samoistnie wrócić do stanu równowagi. Keynes, który był ekonomistą i zasiadał w brytyjskiej Izbie Lordów, zadawał pytanie, jak długo porażająca się w recesji gospodarka może w niej pozostawać bez interwencji państwa.

Mimo dość znacznego stopnia skomplikowania, teoria Keynesa jest szeroko znana oraz stosowana przez niektóre państwa. Zgodnie z nią prowadzą one aktywną politykę gospodarczą, sterują koniunkturą za pomocą przemysłanych i regulowanych wydatków. W miarę upływu czasu i pojawiających się coraz częściej porównań do wielkiego kryzysu finansowego lat trzydziestych ubiegłego wieku politycy wielu państw sięgają do teorii Keynesa. Rządy największych światowych mocarstw opracowały plany ratowania swojej gospodarki kosztem zwiększania deficytów budżetowych. Instytucje finansowe i banki są zasilane wysokimi kwotami. Państwa przejęły prywatne dotąd przedsiębiorstwa, które z ich środków są finansowane. (Prognozy dotyczące wielkości produktu krajowego brutto dla poszczególnych regionów świata ujęto w tabeli 1; dla lepszego zobrazowania przewidywanych zmian dane przedstawiono również na rysunku 1).

Wobec tak radykalnych spadków PKB w poszczególnych regionach świata i pesymistycznych prognoz dotyczących 2009 roku, rządy wielu państw przyjęły plany stymulowania gospodarki. Kraje G-20 w grudniu 2008 roku zaakceptowały program pobudzania gospodarki przez udział państwa na poziomie nie niższym niż 1,5% PKB w 2009 roku i 1,25% PKB w roku 2010. Również kraje zrzeszone w Unii Europejskiej wspomogły eurogospodarkę, przyznając na ten cel około 200 mld euro – równowartość 1,5% PKB, co oznacza przynajmniej czasowe odejście od założeń paktu stabilności i rozwoju. Udział każdego

¹² M. Wolf, „Financial Times” z 23.12.2008.

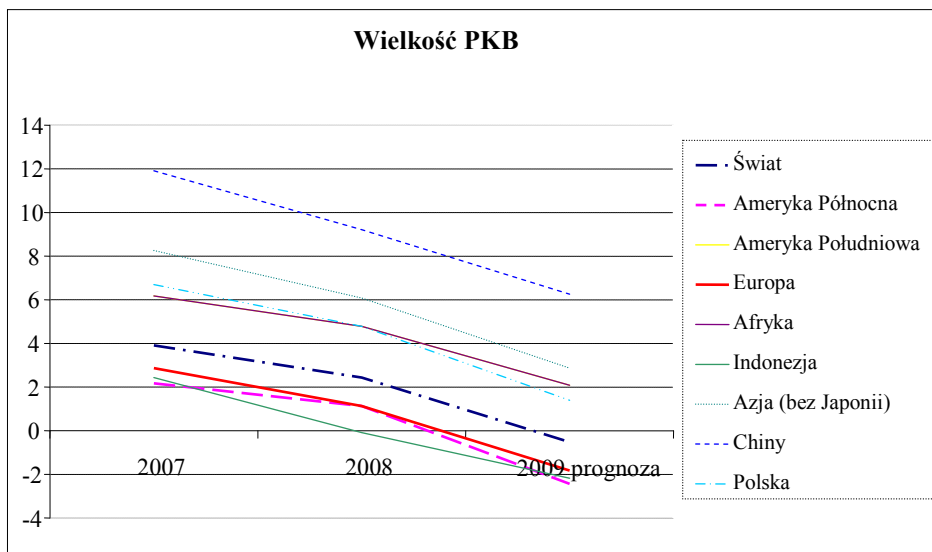
z państw członkowskich ma wynosić 1,2% PKB, pozostała kwota ma natomiast pochodzić z funduszy europejskich. Wielkość planowanej przez poszczególne rządy pomocy przedstawiono na rysunku 2.

Tabela 1

Wielkość PKB [%] w poszczególnych regionach świata

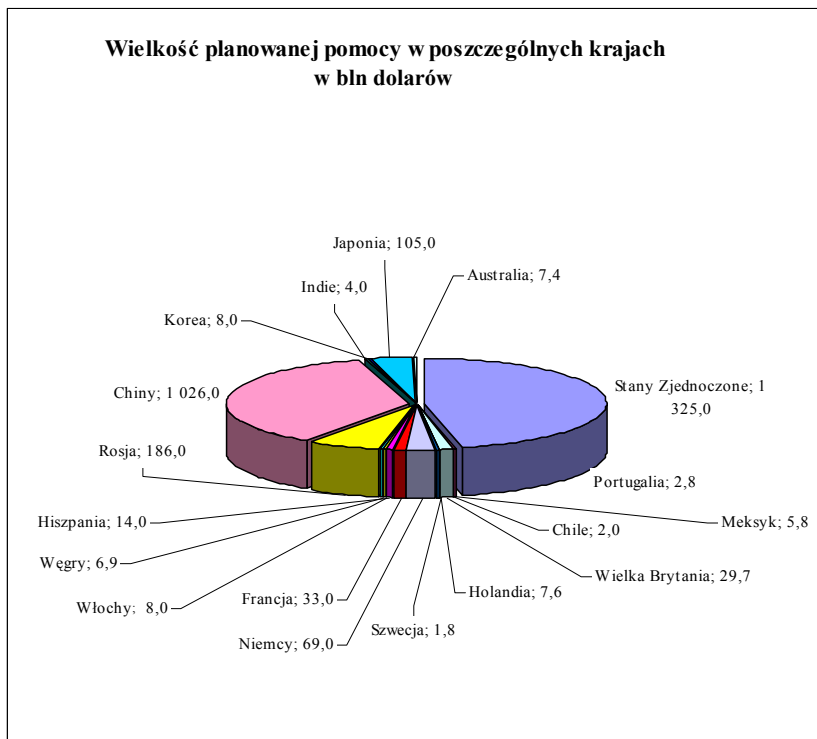
Region/kraj	Rok		
	2007	2008	2009 prognoza
Świat	3,9	2,4	-0,5
Ameryka Północna	2,2	1,1	-2,4
Ameryka Południowa	6,2	4,8	2,1
Europa	2,9	1,1	-1,8
Afryka	6,2	4,8	2,1
Indonezja	2,4	-0,1	-2,2
Azja (bez Japonii)	8,3	6,1	2,9
Chiny	11,9	9,2	6,3
Polska	6,7	4,8	1,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie Global Insight z 14 stycznia 2009.

Rys. 1. Prognoza PKB w 2009 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Bezrobocie rejestrowane I kwartał 2009*, GUS, Warszawa 2009.

Rys. 2. Wielkość planowanej pomocy w poszczególnych krajach [bln dol.]

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Wall Street Journal”, „Financial Times”, „Citi Investment Research”, „Asia Times Online”.

Jak bardzo pomoc ta jest potrzebna, obrazują dane dotyczące zharmonizowanego bezrobocia w wybranych krajach Europy. Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli 2. W całej Unii Europejskiej – na przestrzeni piętnastu miesięcy – stopa bezrobocia wzrosła o 1,7%, w Estonii o 7,8%, w Hiszpanii o 8,6%, na Łotwie o 8,7%. Postępujący wzrost stopy bezrobocia był widoczny przez cały 2008 rok. Symptomatyczne, że największy wzrost miał miejsce we wrześniu, a więc w czasie, gdy nastąpił kryzys zaufania do instytucji finansowych. Na tle innych krajów Polska wypadła zdecydowanie korzystnie. Bezrobocie nie wzrosło, odnotowano jego spadek o 0,2%. Rząd Polski nie wdrożył też tak radykalnych programów pomocowych, jak rządy innych państw. Nie oznacza to jednak, że kryzys nie dotyka polskich przedsiębiorstw i nie ma on znaczenia dla naszej gospodarki.

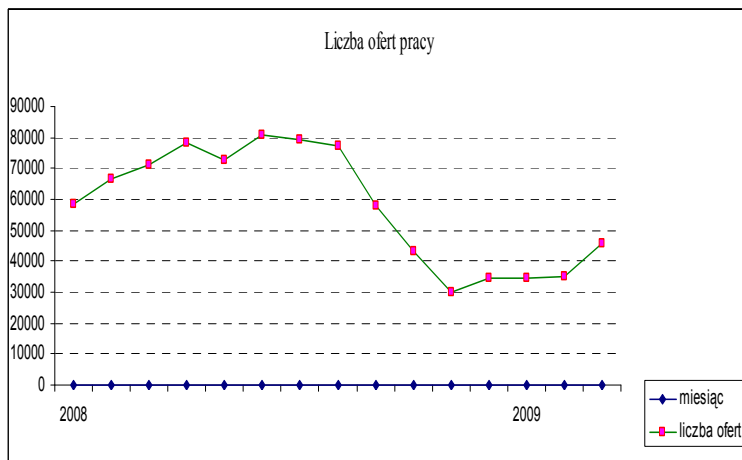
Tabela 2

Zharmonizowana stopa bezrobocia w Unii Europejskiej w latach 2007–2009

Kraj/okres	12 2007	03 2008	06 2008	09 2008	10 2008	11 2008	12 2008	01 2009	02 2009	03 2009
EU-27	6,8	6,8	6,9	7,1	7,2	7,5	7,6	8,0	8,3	8,5
Dania	3,3	3,2	3,1	3,4	3,6	3,8	4,1	4,4	4,6	5,1
Estonia	4,6	4,3	3,8	6,5	6,8	7,6	8,4	9,8	11,1	12,4
Francja	7,9	7,6	7,7	7,8	7,9	8,2	8,4	8,6	8,8	9,0
Hiszpania	8,7	9,6	10,9	12,3	13,0	14,0	14,7	15,6	16,5	17,3
Irlandia	5,1	5,2	5,6	6,9	7,4	8,2	8,7	9,4	10,1	10,6
Litwa	4,3	4,5	4,8	6,2	6,4	8,2	9,0	10,1	11,1	12,0
Łotwa	5,4	6,4	6,2	7,9	8,4	10,3	11,3	12,4	13,2	14,1
Niemcy	7,8	7,4	7,3	7,2	7,2	7,1	7,2	7,3	7,4	7,5
Polska	8,2	7,6	7,1	6,7	6,6	7,0	7,1	7,5	7,7	8,0
Szwecja	5,8	5,9	5,7	6,4	6,7	7,0	7,0	7,4	7,7	8,1
Węgry	7,9	7,7	7,8	7,9	8,0	8,1	8,4	8,8	9,2	9,7
Wielka Brytania	5,0	5,2	5,5	5,9	6,1	6,3	6,5	6,8	7,1	7,2

Źródło: jak pod rysunkiem 1.

W pierwszym kwartale 2009 roku polska gospodarka rozwijała się w tempie 0,8 %, w drugim kwartale zaś – 1,1%. Polska stała się jedynym krajem w Europie z dodatnim wzrostem gospodarczym. Mimo tak dobrych, biorąc pod uwagę realia, wyników ekonomicznych, rząd zdecydował o przyjęciu pakietu pomocowego. W Ustawie z 1 lipca 2009 roku o łagodzeniu skutków kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców (DzU nr 125, poz. 1035) wskazano grupę świadczeń finansowanych z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych dla pracodawców, którzy znaleźli się w przejściowych trudnościach finansowych. Celem ustawy jest ochrona stanu zatrudnienia. Od 25 sierpnia 2009 roku pracodawca może ubiegać się o finansowe wsparcie ze strony państwa. Od tego dnia obowiązuje bowiem rozporządzenie wykonawcze do ustawy o łagodzeniu skutków kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców – Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 24 sierpnia 2009 roku w sprawie przyznawania i wypłaty świadczeń z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych przedsiębiorcom w przejściowych trudnościach finansowych (DzU nr 135, poz. 1112). Na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego należy stwierdzić, że pomoc ta była zasadna. Wśród przedsiębiorców widoczna się stała skłonność do zatrudniania nowych pracowników (rysunek 3).

Rys. 3. Liczba ofert pracy

Źródło: jak pod rysunkiem 1.

Na podstawie tych danych należy stwierdzić, że we wrześniu 2008 roku miało miejsce nagłe załamanie się rynku ofert pracy, w tym samym czasie, w którym nasilił się kryzys gospodarczy w innych rejonach świata.

Warunkiem skorzystania z pomocy ustawowej jest spełnienie przesłanek określonych w artykule 3 ust. 1 pkt 1–7 ustawy. Są one następujące:

1. Przedsiębiorca odnotował średni spadek obrotów gospodarczych, rozumianych jako sprzedaż, nie mniej jednak niż o 25%, liczony ilościowo lub wartościowo w ciągu trzech kolejnych miesięcy po 1 lipca 2008 roku, w porównaniu z tymi samymi trzema miesiącami w okresie od 1 lipca 2007 do 30 czerwca 2008 roku.
2. Nie ma zaległości publicznoprawnych ani w płatnościach składek na Fundusz Pracy, z wyjątkiem sytuacji, w której zadłużony przedsiębiorca zawarł porozumienie z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych i Urzędem Skarbowym w sprawie spłaty zadłużenia i terminowo opłaca raty lub korzysta z odroczenia terminu płatności, albo zaleganie w regulowaniu składek na ubezpieczenie i fundusz powstało za okres rozliczeniowy po 1 lipca 2008 roku, a program naprawczy przewiduje pełną spłatę tych zobowiązań.
3. Nie znajduje się w sytuacji, w której zachodzą przesłanki do ogłoszenia upadłości, o których mowa w art. 11–13 Ustawy z 28 lutego 2003 roku – Prawo upadłościowe i naprawcze.

4. Przed 1 lipca 2008 roku nie znajdował się w trudnej sytuacji ekonomicznej, o której mowa w art. 3 ust. 1 pkt 4 ustawy.
5. Opracował program naprawczy na rok, celem poprawienia kondycji finansowej, i jest on oceniany jako bardzo prawdopodobny.
6. Nie otrzymał pomocy publicznej na wyposażenie lub doposażenie stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego ze środków Funduszu Pracy, zgodnie z umową o refundację zawartą na podstawie art. 46 ust. 1 pkt 1 Ustawy z 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy po 1 lutego 2009 roku, albo otrzymał tę pomoc, jednak od dnia wydania decyzji o jej otrzymaniu upłynęło co najmniej 12 miesięcy.
7. Uzyskał zaświadczenie z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych potwierdzające fakt znajdowania się w przejściowych trudnościach finansowych (na podstawie złożonego do funduszu wniosku)¹³.

Warunki te powodują, że większości polskich przedsiębiorstw będzie trudno skorzystać z przyjętego pakietu antykryzysowego. Ponad 75% polskich przedsiębiorstw to firmy małe i średnie, niezatrudniające specjalistów z dziedziny finansów, stąd znaczna ich cześć, pomimo że znajduje się w trudnej sytuacji ekonomicznej (będącej następstwem kryzysu), nie będzie w stanie sprostać wymogom formalnym. To z kolei oznacza, że przystąpią do eliminowania kosztów przez redukcję zatrudnienia, co jest znacznie prostsze i szybsze. Należy więc stwierdzić, że podstawowe założenia ustawy nie spełnią swojego zadania, głównym celem rządu było powstrzymanie rosnącego bezrobocia i jego redukcja o 1,2%, a to nie będzie możliwe.

Wnioski

Bez względu na wielkość, kształt, charakter organizacji otoczenie wywiera na nią znaczący wpływ. Kryzys gospodarczy, będący jednym z elementów globalnego otoczenia organizacji, ma bardzo duży wpływ na jej funkcjonowanie. Niekorzystna sytuacja organizacji, jaką jest państwo, bezpośrednio przenosi się na organizacje o nieco innym charakterze – przedsiębiorstwa. Wszystkie bowiem podmioty są trwale powiązane z otoczeniem, dzięki czemu mogą rozwijać się i trwać, nie mogą funkcjonować w izolacji.

Postępująca globalizacja powoduje, że niekorzystne zdarzenia w jednym kraju mają znaczący wpływ na funkcjonowanie przedsiębiorstw w innym.

¹³ <http://www.ustawaantykryzysowa.pl/index>.

W obecnym, bardzo już zglobalizowanym społeczeństwie, nie można mówić o kryzysie tylko w jednym państwie. Stąd konieczność zrewidowania liberalnej polityki wielu rządów w odniesieniu do ingerencji państwa w gospodarkę. Obserwuje się zwrot w kierunku ekonomicznej teorii Keynesa, bo jak inaczej nazwać miliardy dolarów, które rządy wielu państw przeznaczają na pobudzenie swojej gospodarki. Kryzys uświadomił wielu społeczeństwom, że tylko wspólne działania rządów mogą zapobiec lub łagodzić skutki kryzysu gospodarczego. Potwierdzeniem tego są wnioski i poglądy, jakie prezentowano na zakończonym 24 września 2009 roku szczycie gospodarczym G-20. Prezydent Stanów Zjednoczonych potwierdził, że wspólne działanie wielu państw „odsunęło globalną gospodarkę od krawędzi. Miliony miejsc pracy zostały uratowane”¹⁴. Wypowiedzi tej nie należy jednak traktować jak granicznej daty zakończenia kryzysu, a jedynie zapowiedź wejścia w następny jego etap, którego skutki nie będą już tak dotkliwe dla światowej gospodarki.

WIRTSCHAFTKRISE IN EINER ORGANISATION

Zusammenfassung

Ohne Rücksichtnahme auf Grösse, Gestaltung und Eigenschaft einer Organisation wird sie durch ihre Umgebung beeinflusst. Die Wirtschaftskrise, die ein Bestandteil der Umgebung ist, übt einen wichtigen Einfluß auf die Funktionierung der Organisation aus. Ungünstige Lage der Organisation, wie der Staat ist, hat direkte Auswirkung auf andere Organisationen, wie Unternehmen. Jede Organisation hat feste Beziehungen mit ihrer Umgebung, dank deren sie funktionieren und sich entwickeln kann. Bei heutiger globaler Gesellschaft in Hinsicht auf ökonomische Fragen darf man nicht nur über eine lokale Krise sprechen. Durch den Zusammenbruch der Finanzmärkte in der Vereinigten Staaten von Amerika wurden wirtschaftliche Folgeerscheinungen in mehreren Ländern der Welt verursacht. Aktuelle Wirtschaftssituation hat es zur Folge, dass Unternehmen und Institutionen auf ganzer Welt Unterstützung seitens Regierungen und deren Eingriff in den Markt brauchen, um erhaltensfähig zu bleiben. Die auf Kosten der Steigerung von Haushaltsfehlbetrag eingeführten Unterstützungsprojekte, die den Schutz von Arbeitsplätzen als Ziel haben, sollen die Folgen der Wirtschaftskrise vorbeugen oder lockern.

Übersetzt von Agnieszka Kędzierska-Welk

¹⁴ http://wyborcza.biz/biznes/1,100896,7081146,G20_oglasza_zwyciestwo_nad_kryzysem.html.